

Uppt. av

K. E. Engqvist

efter

Småland

Ostra hl

Kretlanda Sn

i

uppt. år 1928

Anmärkingar:

Ber. Ida Johnson
född 1855

Slätterlag.

Ännu existerar slätterlag här-
o. var bl. a. i bland om
somrarna i Sibbarp, Skede.
Traktens ungdom slår Ullsammans
ängen och sen blir det fest på
krälken.

Jordens undergång.

En gång kommer mannen att nat-
kas jorden mer och mer. Till
sist står han som ett svart
berg inför oss och det är skamt.
Sen krossar den jorden.

Tandvärksen.

Skede finns för en en, som
var full med spikar.

34

34

När jag hade tandvärk, slog man
en spik i ena och blev bra. Ena
finns nu på bot. mus. i Lund.

Uppt. av K. Engqvist

Anmärningar:

efter

i Östra h. Jukpsl.
Sund.

Nättrun

Min so laskar åt slopen.

— Min må.

Under vilken buske vilar hon?

Under den briste där å

Får ja lov te' söka?

Nötter i en stubbe (tunna)

Vill du bli min gubbe (gumma)?

Får hur många år?

Oppför en backe och nedför en li;
Här ska vi bygga och här ska vi bli.

Får hur många år?

36

36

Nötter i en garden.

Fästman så fri.

Nötter icke säll.

Friare på alla håll.

Om det är sant, så är det...

Min mor malde kaffe;

min må.

Hur många boner var det i? (möjl.)

Röker in.

Sprunges upp på vinn.

Hur många pojkar (flickor) tar du
med dej?

Jag kan veta, ⁸¹⁵ var den största 37
stenen ligger i Hvitlands kyrka 37
? i det största vålet.

Då står en kung på Boukaberz
man gapas över kung
Jag säger dig vad kungens namn
vad heter han?

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Uppt. av

K. Engqvist

efter

H. Jansson

Anmärkingar:

Några
Gåtor

Det står en sten
uppi väi ren
med fyra fötter
och inga ben.

(bryggt)

II Där finns vin, men inte pressat

I Där finns bröd, men inte bakat

Där finns barn, men inte föda

Där finns lik men inte döda

= Kyrkan.

Jag vet, vad de har slagit den
första spiken på i Hvetlanda
kyrka. — ?

Jo, på kummet.

Vetlanda Sn.

815

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

40
40

Uppt. av K. Engqvist

efter Isa Jonsson

Anmärkingar:

Julottesmorrön skulle fjäsen
ha mat kl. 2niv. hönsen. Det
blev ett föfärligt väsen, när
hönsen skulle köras ned.

Jäva " = anfra på ett bestämt sätt med högrut-
lade hö. l. halmknuffen.

Inget vatten fick hämtas juldagen.

Nyår. Först vid nyåret skulle nötter o. äpplen
ätas opp.

Benrakesrödan skulle alla ben kokas om och
skivas av.

/ Arb. Arn.

441

Julafton skulle alla skor sättas i
räd.

Pitta gm
fönstret.

Den som julafton sprang ut och
tittade gm fönstret, när de andra
ät, skulle få en örfil ur luften,
om han inte kom in fort nog.

Vitegröt.

Hela året, när man åt vitegröt,
rinnade man.

Julbröd.

Julbröd skulle gömmas till varfe-
daen. Då skulle barnen ha var
sin kaka, när det plöjdes första
gången.

Julhöj.

I julhöjen skulle det vara 3 sorters
bröd o. en ost.

En jullek.

"Nisse var en konstig man
han kunde samtliga konster:
han kunde rida o. bocka ..."
mer minns jag ej.

Uppt. av K. Engqvist

efter Ida Jonsson

Anmärkingar:

Fäkratur
Härets
användning

Av häret efter slaktade djur värdes
mattor. Taglet användes till att
stappa mattor och till pishästar.
Även gjordes fällatäcken.

Kryddor.

Till slaktmat användes kummin, lök
o. s. v.

Tionde.

Till prästens tionde fick man ge en
otabringa l. ett fåralår. Dessutom
en kaka o. ett par hörlöckar.

Olsmässen krok

Vid Olsmässen börjar det att bli ut-
ätet med rå, och allting.

43 Samvetspengar = pengar, som man ej får
43 på rätt sätt.

Pruntan Drar pengar till huset.

Man skulle stoppa en präst
på nyfödda barn för att de aldrig
skulle bli utan mynt.

Källor. Mot sjukdommar offrades i källor
in i senaste tid.

Uppt. av *K. Engqvist*efter *Ida Jonsson*

i

Anmärkingar:

73 år 15 mars 1928

då, fredag, skulle man äta stinkkakor.

flå hästar.
" När jag var barn, började
man att flå hästar."

Kastrering
Det som bortskars vid kastrering
åt karlarna. Slas det på smör-
gäsbord på en del ställen.

I Perstorp kastades vid slakt bort
1) på kor "kalohuset" 2) miltren.

På andra ställen tog man av. Sen senare.

"Saxen" (som tarmarna ligger i) är full av krut-
lar = tvärningar. Därav gjordes skojare-
korvar för att ge t. ex. fattare.

Fallandesjuka

45 45

Mot fallandesjuka o. a. lyften
äts blod i form av judding,
pelt, bröd l. korv.

"Bottningen" = blindtarmen.

Fjälster o. rakffälster kallas tar-
marna, sedan djuret slaktats.

Fäkratur ha: Kungskättla, vänstret,
lasepräsen (= skinnpräsen),
bottningens bror

Korv.

Flänskorv, blodkorv, lungkorv,
leverkorv, fläskkorv

Uppt. av *K. Engqvist*

Anmärkingar:

efter *Ida Jansson*i *Perstorp. Hrbt.*
*Juleps l.**Östra Vd, Småland*
*uppt. år 1928*Barnfö-
ring.

Barnsängskvinnor
Ska arbeta bra och inte
vara för mycket i stillhet.
Inte äta för mycket och ald-
rig om kvällarna. Vara mycket
i rörelse.

Slakt,

Inte vara med vid slakt.
Men vävning och spinning in-
verkar intet.

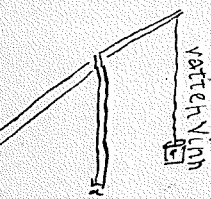
Ardspråk

Så mycket som en jungfrufö-
derska är sämre än en hustru,
är hon bättre än en flicka.

Plog

Fick en havande kvinna se en plog,
som stod i jorden, måste hon

47
lik 47 genast dra upp ben.
Fick inte se lik.

Inte låta vattenlinnen slå till
sig, för då skulle barnet dröjla.

Smajning

Slade barnet ett lyfte, när det
föddes, skulle vigselringen fram,
för att ge in barnet blod
genom ben.

Krockelamånen

Endast första månad: Krockelamå-
nad. (Krickna) överkar på
barnet.

Skerva.

"Min mor (= förtäljerskan) hade
en silkestråd; en knut gjordes för
var kung. Detta betydde för mig
slags skerva.

Uppt. av K. Engqvist

efter Ida Jansson

Anmärkingar:

Sommernatt

Märken.

Sjätte april (varfodasmatta) är
första sommernatta.

Fryser det den natten, så fryser det
i 40 nätter det året. 17, 18 juni
o. 17, 18 aug. fryser det gärna.

Det är inte sagt, att en får de
40 nätterna i rad; man kan
få dem utspridda över hela
året. Det är därför bäst att
få dem på en gång i ett sträck
Frostnätter strax före mid-
sommars = jämnätter.

din

Erika-dan ska luvat sås.

⁵³
Potatis
53

Potatis ska såttas i sjunde
veke.

Veke-
räkning

6:e april går 13:e veka in.
Fortsättn bakklänges till midss.

De andra arbetena göras som set
vöner och ordnas sig.

Britt-
sommars

Birgitta-sommars är potate-veka.

Amund
Öster
Hosland
år 1928

Uppt. av K. Engqvist

efter Ida Jönsson

i Rodd 1855 x
1928 x

Anmärkningar:

Småland

Östra län

Kretslän

i Kretslän, Kretslän

Julgrä-
nen
m. m."Julstock användes inte, när jag
var barn. Ist. hade vi talle-
klycker med med ljus i.

Julkrona

En int drätsduk fästes oyr i
tak. En julkrona av ståltråd,
ljusblå, med förgyllda äpplen och
5 ljus, varv ett i mitten, hängdes
än i taket.

Julstock

En julstock lades in, som skulle
brinna hela julnatten. 3 alvar
läng ved stod upprest vid dörran
liksom till prydnad.

Varsel

Ett ljus i en bunke med vatten

58 skulle brinna under natten.

Julbord.

Julabock

Så hade man även julbord.
Vetebröd, julabock, grannlät,
grenaljus. Detta bord skulle stå
över julen d. v. s. till Kunt.
Julahöjarna m. kakor (ä. med jul-
ostar) skulle vara orörda under
hela julen.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Mat
julafton

Julaftons kväll: ärtor, fläsk,
kött, korv.

Juldagen.

Juldan vitgröt. En del hade
för sig, att innan julafton sätta
i sig ett stycke svett- ell. blod-
korv, om den var aldrig så
möglig
efter julafton ölsyra.

Ingen middag juldagen. Ist. en
tallrik sylta (2 sorter), ost pann-
kakor, korv, kött, fläsk. linnebröd,
siktebröd och sammat.

Annandagen.

Annandagen skulle karlarna ha
glygg på tungen.

Uppt. av Engqvist

Anmärkingar:

56

efter Isa Jansson

i

Värdals-
märke

"Jag stod och stekte framför spisen. Flöret i pannen tog eld och blossade upp. Jag blev så rädd, att jag satte upp ena benet på spisen och lade två fingrar på det. —

När barnet var fött, frågade fru Petersson, barnmorskan: "Har du sett ngn eldsvåda? barnet har märken på benet."

Inte röra
i blod.

"En bagge skulle slaktas. Men vår tjänstflicka var alldeles försvunnen, så jag måste själv röra efter ~~den~~ baggen. Senare fick man

57 veta, att flickan var med barn.
57 Hru hade med flit gjort sig undan.
när det artade sig till slakt. #